DRŽAVNO TOŽILSTVO v LJUBLJANI
Došlo 6. IV. 1930
krat, prilog

Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Ponedeljek

IZHAJA vsak ponedeljek ob 4 zjutraj. NAROČNINA mesečno 4 Din četrtletno 10 Din, polletno 20 Din. — V Ljubljani Mariboru in Celju dostavljen na dom mesečno 1 Din več. — Za inozemstvo mesečno 6 Din
UREDNIŠTVO v Ljubljani, Knaflijeva ul 5., telefon št. 2034. 2072. 2804.
UPRAVA v Ljubljani, Prešernova ul 54., telefon št. 2036.
INSERATNI ODDELEK v Ljubljani Prešernova ul. 4., telefon št 2492

Leto IV. Ljubljana, 7. aprila 1930 Štev. 14.

Poglavar srbske pravoslavne cerkve umrl

Včeraj popoldne je umrl pravoslavni patrijarh Dimitrije

Beograd, 6. aprila. Danes ob 2.15 popoldne je umrl patrijarh srbski, mitropolit beograjsko-karlovski ter arhiepiskop pečki Dimitrije.

Objava sv. arhijerejskega sinoda

Beograd, 6. aprila. Sv. arhijerejski sinod je izdal po smrti patrijarha Dimitrija naslednji komunike:

Njegova Svetost arhijerej pečki, mitropolit beograjsko-karlovski, patrijarh srbski Dimitrije je danes ob 14.15 v Beogradu v patrijaršiji v 84. letu življenja, potem, ko je prejel svetotajstva, izročil svojo pobožno dušo Gospodu Bogu, ki mu je kot vzoren svečenik in episkop, metropolit in prvi patrijarh obnovljene srbske patrijarhije, vdano služil polnih 60 let. Blagopokojnemu patrijarhu naj podari Gospod Bog v nebeškem carstvu rajsko veselje. — Sveti arhijerejski sabor srbske patrijaršije.

Beograd, 6. aprila. Zdravniški svet je poslal o smrti patrijarha Dimitrija sv. arhijerejskemu sinodu pravoslavne cerkve službeno obvestilo, v katerem pravi, da je smrt patrijarha nastopila zaradi posledic akutne urenije ter zastrupljenja krvi s solmi urina.

Patrijarhovi poslednji dnevi

Beograd, 6. aprila. O zadnjih dneh patrijarhovega življenja nam poročajo naslednje podrobnosti:

Skoro do sobote popoldne je patrijarh bil tak kakor prejšnjega dne. Pogosto je s pomočjo zdravnika dr. Petrovića in prote Brankovića vstal s postelje in sedel v naslanjač. Parkrat je pozval svojega slugo Slavka in ga vprašal: »Kaj je, zakaj ne pripraviš stvari? Kje je voz, kaj čakate? Zakaj čakate? Zakasnili bomo...«

To njegovo vprašanje je bilo v zvezi z značilno potezo njegovega značaja. Še ko je bil zdrav, je bilo vedno mnenja, da je bolje, ako počaka na voz, kakor pa da bi voz čakal nanj. Patrijarh tudi nikdar ni rad mnogo ležal, tako — je tudi ležanje v zadnjih dneh bilo mučno. To je bil ostanek njegove življenske moči in energije, ki jo je imel vedno mnogo.

Sluga ga je pomirjeval: »Vaša Svetost, počakajte, da bodo pripravljeni vsi, ki jim je treba potovati.«

Patrijarh se je pomiril in ga blagohotno pograjal: »Do kdaj naj še čakam? Kedaj se bo to zgodilo?« In zopet je pozval proto Brankovića ter odredil, naj se vse potrebno pripravi za pot...

Večinoma je bil do včeraj pri zavesti. Spoznal je vse, ki so ga posetili, tako ameriškega poslanika Princea, Gjorgja Vajferta, Ljubo Davidovića in druge. Z vsakim je izpregovoril kako besedico. Svoje bolečine je prenašal stoično, brez kakih žal besed.

Preden so bili poseti prepovedani, je došla v patrijaršijo učiteljica zabavišča, patrijarhove ustanove. Pripeljala je troje otrok iz zabavišča in ena izmed deklic je vstopila v bolnikovo sobo ter ponudila patrijarhu šopek cvetja z željo za ozdravljenje.

Včeraj popoldne je uprava mesta zaprla Bogojavljensko ulico od Kralja Petra ulice pa do hotela »National« za vsak vozni promet mimo patrijaršije zaradi težkega zdravstvenega stanja bolnika. Tako je vladal okoli patrijaršije popoln mir.

Še v petek popoldne je prota Nikola Božić obhajal in izpovedal patrijarha po vseh cerkvenih predpisih. Ko je prota Božić prišel in rekel patrijarhu, da bi ga rad obhajal, ga je patrijarh pogledal in dejal: »Kako naj se obhajam, ko sem pa davi popil požirek vode?«

Sprejemajoč svoje poslednje obhajilo, je bolnik pozabil na bolezen, na svoja telesna trpljenja, v skrbi, da bi se ne pregrešil proti cerkvenim predpisom, ker je bil mnenja, da jih mora kot cerkveni poglavar popolno izvrševati ne glede na bolezen in zadnje trenutke svojega življenja. Navzoči škofje so patrijarha pomirili, da požirek vode, ki je bil dan bolniku, ne more biti ovira njegovemu obhajilu. Šele nato je patrijarh sprejel obhajilo.

Včeraj okoli 16. popoldne je došel k bolniku predsednik vlade Peter Živković. Pozdravil se je s prisotnimi škofi ter povprašal, kako se patrijarh počuti. Cerkveni dostojanstveniki so odvedli predsednika vlade k patrijarhovi postelji ter pripomnili bolniku: »Gospod predsednik vlade...«

Pogled, ki ga je usmeril bolni patrijarh v predsednika vlade in cerkvene dostojanstvenike, je bil blag, prijateljski, že zasanjan v večnost. Patrijarh ni mogel izreči niti besede več in očividno tudi ni nikogar več poznal. Predsednik vlade general Živković se je umaknil s škofi iz bolnikove sobe in je

po ponovnem razgovoru z njimi zapustil patrijaršijo. Nekoliko kasneje je prišel minister pravde dr. Srskić, ki je našel patrijarha prav tako brez zavesti. Bolnikovo stanje se je čim dalje slabšalo, odpor organizma je vidno pojemal.

Noč je patrijarh prestal zelo slabo in v velikih bolečinah. Pri njem je bil od snoči 22. neprestano svet zdravnikov, ki so mu od časa do časa dajali injekcije za ublažitev bolečin. Okoli patrijarha so bili vso noč zbrani tudi njegovi najožji sorodniki, prijatelji ter nekatere oficijelne osebnosti. Patrijarh Dimitrije je že okoli polnoči pričel težko dihati in videlo se je, da se mu približujejo zadnji trenutki.

Odhod v večnost

Davi, ko se je ponovno sestal zdravniški svet, so bili okoli patrijarha zbrani vsi srbski vladike ter prvi svečeniki pravoslavne cerkve. Zdravniški svet, ki se je sestal ob 8.30, je izdal komunike, iz katerega je bilo razvidno, da je pričakovati najslabše. Prisotni svečeniki so nato odredili, da se prično čitati molitve za umirajočega. Ko je došel ob 10. dopoldne minister pravde dr. Srskić, je bil patrijarh že v agoniji. Mnogoštevilnim posetnikom, ki so pričeli prihajati, je moglo biti samo sporočeno, da je patrijarh v zadnjih izdihljajih. Opoldne je zdravnik dr. Petrović naznanil agonijo, katere trajanje je odvisno le od odpornosti srca, ki je zdravo in se upira smrti.

Točno ob 14.15 je dr. Petrović ugotovil smrt ter zahteval, naj prižgo svečo. Takoj nato je pravoslavni vladika Mandarije pričel moliti za pokojnika, beograjski prota Božić pa je prižgal svečo in zatisnil patrijarhu oči. V teh trenutkih so bili zbrani okoli patrijarha njegovi najožji sorodniki in vladike.

Na patrijaršiji so razobesili črno zastavo, obenem pa so zazvonili zvonovi v Saborni cerkvi in kmalu nato po vseh drugih cerkvah Beograda. O smrti patrijarha je bila takoj obveščena vlada in kmalu nato je prispel v patrijaršijo minister pravde dr. Srškić s šefom svojega kabineta in uradniki protokola zunanjega ministrstva, ki so z zdravniki sestavili zapisnik o patrijarhovi smrti. Ob 17. popoldne so truplo patrijarha, ki so ga balzamirali, prenesli v Saborno cerkev, kjer bo izpostavljeno do pogreba. V Beogradu zvone neprestano zvonovi in o smrti poglavarja srbske pravoslavne cerkve so bile obveščene vse pravoslavne cerkvene občine v državi. Že popoldne se je sestal v zunanjem ministrstvu državni odbor za pogreb patrijarha, ki bo pokopan na državne stroške.

Patrijarh je zapustil oporoko, v kateri pravi, naj ga v primeru, da umre na tujem, pokopljejo tamkaj, ako pa umre v Beogradu, v samostanu Rakovici. Pogreb naj bo skromen brez posebnih ceremonij in zadnje počivališče naj mu ne bo v zidani grobnici. V oporoki je tudi določil, kakšen naj bo napis na njegovem grobu.

Iz življenje patrijarha Dimitrija

Poglavar srbske pravoslavne cerkve v naši državi, prvi patrijarh obnovljene srbske patriaršije Nj. Sv. Dimitrije je dosegel častito starost 84 let. Izvira iz ugledne družine Pavlovićev v Požarevcu, kjer se je rodil 15. oktobra 1846. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, nato še v Velikem selu in končno v Beogradu, kjer so starši dali nadarjenega sina tudi v gimnazijo. Ko jo je dovršil z odličnim uspehom, se je posvetil svojemu idealu, svečeniškemu poklicu, ki je najbolj odgovarjal njegovemu mirnemu značaju. Po dovršitvi beograjskega bogoslovja v letu 1868 je šel med narod kot ljudski prosvetitelj. Dve leti je bil učitelj v Ratkoviću in Brzanu, 1870 pa je postal presbiter in kaplan pri svojem tastu, svečeniku v Lapovem. Ko mu je umrla mlada žena, se je na jesen 1874 vpisal kot slušatelj filološkega odseka velike šole, takratne univerze v Beogradu. Neutrudeno se je posvečal študiju ter je bil že 1878 imenovan za profesorja v beograjskem bogoslovju. Še višja cerkvena čast mu je bila izkazana, ko je bil 5. novembra 1894 postavljen za pravoslavnega škofa v Nišu. Toda ukaželjnost mu ni dala ostati v sicer prijaznem, toda samotnem provincijalnem mestu. Podal je ostavko in se 1889 odpravil v Pariz, kjer je na univerzi tri leta slušal književnost in filozofijo, nadaljni dve leti pa je proučeval agronomijo. Že to kaže, kako neutešna je bila njegova želja po vsestranski izobrazbi in kako obširno se je pripravljal, da bi mogel nekoč z vsemi sposobnostmi koristiti svojemu narodu.

Po povratku iz Pariza v domovino (1894) je bila Dimitriju Pavloviću poverjena misija, da pregleda in uredi razmere v znanem velikem samostanu Hilandarju na Atosu. Skoro celo leto je bival tam in vse spravil v pravi red. Ko se je 1895 vrnil v Beograd, je postal državni svetnik, tri leta nato pa je bil izvoljen za škofa v Šabcu, kjer je 19. avgusta 1905 dosegel tudi čast metropolita kraljevine Srbije. V tem svojstvu je po preselitvi v Beograd skušal urediti odnošaje med pravoslavno cerkvijo in svečeništvom ne samo v duhovnem, marveč tudi v socialnem pogledu. Na njegovo prizadevanje je bil osnovan fond za pomoč onemoglim svečenikom, vdovam in sirotam. Njegova močna nacionalna zavest se je posebno izkazala v dobi aneksije Bosne in Hercegovine. V tistih kritičnih dneh je napisal in poslal ruskemu sinodu rodoljubno poslanico, ki je krepko odjeknila ne samo v ruskih cerkvenih, marveč tudi v političnih krogih.

Po izbruhu svetovne vojne je vrhovni svečenik kot zvest pastir delil s svojim narodom trpljenje in bedo na tujih tleh. Na Krfu je utrjeval v veri trudne rojake, jih tolažil in bodril z vero v končno zmago pravice, vojakom na solunski fronti pa je često pošiljal pastirska pisma, ki so dvigala duh in vero vojščakov v osvobojenje in uedinjenje Jugoslovenov. Po prevratu je bil izvoljen za starešino celotne uedinjene srbske pravoslavne cerkve in je bil 13. novembra 1920 svečano ustoličen kot prvi patrijarh obnovljene srbske patrijaršije.

Patrijarh Dimitrije je bil plamteč govornik in vzoren cerkveni knez. Žal je izmed njegovih številnih slovitih govovor tiskan le mal del v raznih cerkvenih in drugih časopisih. V »Glasu« je pokojnik objavil nekatere zanimive filološke beležke, a njegova izdaja Tipika sv. Save v »Spomeniku« se vsevdilj smatra kot njegovo najboljše delo.

Zadušnice za patrijarha

Beograd, 6. aprila. Jutri ob 8.30 zjutraj bodo v saborni cerkvi prvi žalni obredi za pokojnim patrijarhom. Obrede bodo opravljali petorica arhijerejev, ves sv. sinod, 12 svečenikov in dijakonov.

Zakon o volitvi patrijarha

Beograd, 6. aprila. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra pravde in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta danes podpisal in proglasil zakon o volitvi patrijarha srbske pravoslavne cerkve.

§ 1. Patrijarh se voli iz vrst srbskih arhijerejov. § 2. Volitev patrijarha se vrši na sledeči način: Volilni zbor izbere iz vrst srbskih arhijerejov tri kandidate. Izbrane kandidate sporoči volilni zbor takoj po zaključenih volitvah ministru pravde skupno z zapisnikom, ki ga podpišejo predsedujoči in tajnik zbora. Enega izmed teh treh kandidatov imenuje kralj na predlog ministra pravde za patrijarha srbske pravoslavne cerkve.

§ 3. Volilni zbor sestavljajo: 1.) Vsi eparhijski in vikarni arhijereji srbske pravoslavne cerkve. 2.) Najstarejši protojereji mesta Beograda, Peči in Sremskih Karlovcev ter dvorni protojerej. 3.) Načelnik pravoslavnega oddelka ministrstva pravde in pravoslavni referent pri ministrstvu vojske in mornarice. 4.) Rektorji pravoslavnih bogoslovij. 5.) Predsednika svečeniškega in meniškega udruženja. 6.) Sedem po činu najstarejših članov upravnega sveta srbske pravoslavne cerkve. 7.) Predsednik ministrskega sveta in aktivni ministri, ki so pravoslavne vere. 8.) Predsednik državnega sveta, kasacijskega sodišča, glavne kontrole in rektorji univerz, če so pravoslavne vere.

§ 4. Ko nastopi potreba volitve novega patrijarha, skliče volilni zbor Nj. Vel. kralj z ukazom na predlog ministra pravde v soglasju s predsednikom ministrskega sveta. Dan, ura in mesto seje se odreja z ukazom. Na tem sestanku se izvrši izbira po § 2. tega zakona.

§ 5. Posamezne člane volilnega zbora sklicuje minister pravde.

§ 6. Volilni zbor otvarja minister pravde s čitanjem kraljevega ukaza in spiska članov volilnega zbora.

§ 7. Volilnemu zboru predseduje podpredsednik arhijerejskega sinoda, v slučaju zadržanosti pa po letih najstarejši prisotni arhijerej. Dolžnost tajnika volilnega zbora vrši načelnik pravoslavnega oddelka ministrstva pravde.

§ 8. Ko minister prečita kraljevi ukaz in spisek članov, se vršijo volitve s klicanjem sv. Duha. Volilnemu zboru morejo prisostvovati samo člani zbora. Odsotne lahko nadomeščajo drugi člani na podlagi danih pooblastil.

§ 9. Izbira se izvrši na prvem sestanku volilnega zbora, če je pristojna najmanj polovica članov. V slučaju, da ni dovolj prisotnih, se vrši druga seja naslednjega dne ob isti uri in na istem kraju. Na tej seji sklepa volilni zbor veljavno ne glede na število navzočih članov.

§ 10. Izbira treh kandidatov se vrši s tajnim glasovanjem z listki. Tajnik zbora pozove po spisku vse člane ter jim izroči listke, na katere napišejo kan[illegible] nakar vržejo listke v žaro. Štetje izvrši na to predsedujoči skupno s predsednikom državnega sveta in predsednikom glavne kontrole. Če od teh dveh kdo ni član volilnega zbora, tedaj pride na njegovo mesto predsednik kasacijskega sodišča ali rektor beograjske univerze, če pa tudi ti niso člani ali pa so zadržani, tedaj predsedujoči imenuje enega ali dva člana volilnega zbora, da vršijo čitanje. Predsedujoči jemlje po en listič iz skrinjice in čita imena. Nato ga da predsedniku državnega sveta, nato predsedniku glavne kontrole, oziroma po tem zakonu odrejenim. Tajnik takoj zapiše v zapisnik, koliko listkov je oddanih, koliko glasov so kandidati dobili ter število praznih listkov. Za kandidate se postavijo oni trije, ki so dobili največje število glasov, če pa je več kandidatov z istim številom glasov, tedaj se smatra za izbranega oni, ki je po činu starejši, če pa so po činu enaki, tedaj oni, ki je bil prej posvečen.

§ 11. Imena izbranih kandidatov javi na to predsedujoči. Po volitvah predsedujoči zaključi sejo. Z zaključitvijo seje se volilni zbor razpušča.

§ 12. Minister pravde javi arhijerejskemu sv. sinodu ukaz o imenovanju patrijarha.

§ 13. Najmanj 7 dni po objavi se vrši v saborni cerkvi v Beogradu služba božja, na kateri čita minister pravde ukaz o imenovanju. Drugi dan se o priliki svečane arhijereiske službe ustoliči novoimenovani patrijarh srbske pravoslavne cerkve po ceremonijalu, ki ga bo predpisal minister pravde v soglasju s sv. arhijerejskim sinodom. Nato nastopi patrijarh svoje mesto z vsemi pravicami in dolžnostmi.

§ 14. Akti in zapisnik o delu volilnega zbora se čuvajo v arhivu ministrstva pravde, overjeni prepisi pa v arhivu patrijarhije.

§ 15. Člani volilnega zbora imajo pravico na povrnitev potnih stroškov, katere jim odreja minister pravde iz proračuna ministrstva pravde.

§ 16. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, in dobi obvezno moč, ko se objavi v »Službenih Novinah«.

Beograd, 6. aprila. »Službene Novine« objavljajo v posebni izdaji zakon o volitvah patrijarha srbske pravoslavne cerkve.

Kralj pokrovitelj sokolskega zleta

Beograd, 6. aprila. Na prošnjo Zvezne uprave Sokola kraljevine Jugoslavije je kralj Aleksander blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad vsesokolskim zletom, ki bo letos meseca junija v Beogradu. Kralj bo poklonil Sokolu kraljevine Jugoslavije prapor, ki bo svečano razvit v glavnih dneh sokolskega zleta.

Ratifikacija konvencij o pokojninah

Beograd, 6. aprila. Kralj je na predlog resornih ministrov in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta podpisal zakon o ratifikaciji konvencije med našo kraljevino, Avstrijo, Italijo, Poljsko, Romunijo in Čehoslovaško za ureditev raznih katego. pokojnin, sklenjene 30. novembra 1923 na Dunaju, konvencije med našo kraljevino, Avstrijo, Romunijo in Češkoslovaško, o ureditvi pokrajinskih, občinskih in oblastnih pokojnin, sklenjene na Dunaju 30. novembra 1923, konvencije med Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo, Poljsko, Romunijo in Češkoslovaško o pokojninah odrejenih od strani Avstro-Ogrske, sklenjene v Rimu 6. aprila 1922; in konvencije med kraljevino Jugoslavijo in Italijo o pokrajinskih in občinskih pokojnin, sklenjene v Rimu 6. aprila 1922. (AA).

Zborovanje zagrebških poštnih uslužbencev

Zagreb, 6. aprila. V mestni posvetovalnici je bila danes popoldne skupščina oblastne organizacije poštnih in brzojavnih uslužbencev. Zbora so se udeležili tudi zastopniki izvenzagrebških organizacij. Iz Ljubljane je prispel g. Josip Jakša s četvorico odbornikov. Zborovalci so poslali pozdravne brzojavke kralju, predsedniku ministrskega sveta in ministru za zgradbe. Izvoljena je bila nova uprava.

General C. Daskalovič umrl

Beograd, 6. aprila. Nocoj ob 2. je umrl v tukajšnji bolnici splošno znani general Čiro Daskalović, ki je bil eden najodličnejših oficirjev naše vojske ter je bil odlikovan z vsemi našimi redovi, kakor tudi z mnogimi zavezniških držav. Pogreb bo jutri.

*

Čiro K. Daskalović je bil rojen l. 1877. Vojno akademijo je dovršil z 19. razredom. Udeležil se je vseh vojn ter je služil zaradi svoje sposobnosti mnogim za zgled. V vojni se je zlasti izkazal v borbah na Dobrem polju, po vojni pa je bil komandant 2. polka in nato komandant mesta Beograda. Vpokojen je bil kot generalni inspektor celokupnega orožništva. Pokojnik zapušča brata, diviziijskega komandanta v Zagrebu, g. generala Aleksandra Daskalovića.

V četrtek izide
nova številka
ilustrovane tedenske revije
Življenje in svet
ki bo prinesla med drugim zanimivim gradivom:
Važno odkritje za gluhe ljudi
Tretji spol
Pomlajevanje z mlekom
Zakaj ni lastovic
Mesto duhov
Vino, kava in čaj
»Življenje in svet« stane mesečno samo Din 8.—. Naroča se pri upravi:
Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.

Gandhi stopil v morje

Gandhi je dal z nezakonitim pridobivanjem soli signal za upor v vsej Indiji. — Angleži a retirali njegovega sina in veliko število njegovih tovarišev

Bombay, 6. aprila. Ko je stopil danes Gandhi s svojimi pomočniki ob 6. uri v morje, da pridobi na nezakonit način sol, kar se je zgodilo ob burnem odobravanju prisotne množice, je dal izjavo zbranim novinarjem iz vsega sveta, v kateri je dejal, da je to delo napravil zarad. tega, da bi bil to primer za ostale, da pridobivajo sol na nezakonit način. (AA)

Pariz, 6. aprila. »Havas« poroča iz Dandija, da so Gandhi in njegovi pristaši stopili danes v morje in začeli pridobivati sol, ter se s tem pregrešili proti zakonu o soli. Temu činu je prisostovalo veliko število ljudi, ki so burno pozdravljali Gandhija in njegove pomočnike. (AA)

Bombay, 6. aprila. »Havas« poroča, da je nocoj policija zaplenila eno tono soli, ki jo je zbralo 150 dobrovoljcev v okolici Bardole in Jalapurja. (AA)

Pariz, 6. aprila. Iz Bombaya poročajo, da je veliko število dobrovoljcev, ki so se zbrali protivno zakonu, da pridobivajo sol, bilo aretiranih. Med njimi je Manil Katri, Gandhijev pomočnik ter Rumades (Rasdas) Gandhi, Gandhijev sin. (AA)

Pariz, 6. aprila. Iz Bombaya poročajo, da je policija streljala na stavkujoče železničarje na postaji Purla. Ranjenih je 7 železničarjev. Na postaji Tuna so železničarji napadli svoje tovarišc, ki delajo, ter pri tem težko ranili štiri železničarje. (AA)

Spredaj Motilai Nehru, za njim (gologlav) Gandhi

Nova organizacija Evrope

Zanimivo predavanje bivšega vnanjega ministra dr. Momčila Ninčića na Dunaju

Dunaj, 6. aprila. Pred številnim izbranim avditorjem je govoril sinoči v Kulturbundu bivši dolgoletni trgovinski in vnanji minister dr. Momčilo Ninčić o novi organizaciji Evrope.

Ideja, je izvajal govornik, da bi se evropske države združile v neke vrste enoto ni nova. Že v prejšnjih stoletjih so postali državniki pozorni na to, da je Evropa zaključena zemljepisna celota. Že prej se je opazilo, da imajo evropski narodi skupno zgodovino. Kljub vsemu temu pa ideja organizacije Evrope kot celote pred svetovno vojno ni dosegla onega pomena, ki ga je dobila od tedaj.

Svetovna vojna je prinesla v življenje evropskih narodov toliko zmede, da so povsod sami spoznali potrebo ustvariti nov položaj, ki bi onemogočila take krvave dogodke. Tako so bila glavna prizadevanja po končani vojni usmerjena na to, da bi se z mednarodnim sporazumom organiziral mir na širši podlagi tako, da bi bil zvezan z največjo nevarnostjo za onega, ki bi ga hotel rušiti. Pakt Društva narodov je prvi in najvažnejši uspeh teh prizadevanj. Iz njega izvira pozneje znani predlog, da bi se evropske države mednarodno organizirale kot Vseevropa. Da morejo narodne skupnosti dobro živeti brez ozira na pleme in jezik, razlike, je najboljši dokaz v Evropi sami Švica. Taka organizacija bi nikakor ne uničila narodnosti, kakor se mnogi boje, temveč bo nudila dovoljno varnost in možnosti uspešnega mednarodnega sodelovanja. Glede hegemonije močnejšega bi morala Vseevropa in Društvo narodov ustanoviti takšno situacijo, da bi pravica ne bila teptana. Dasi zasledujeta Vseevropa in Društvo narodov enake smotre, bi mogla Vseevropa obstojati poleg Društva narodov, ki obsega vse države sveta, ker ima rešiti lastna politična in gospodarska vprašanja.

Na mnogih straneh zahtevani gospodarski sporazum, ki ga danes ovirajo še carinske meje, bi bilo mogoče doseči le tedaj, če bi bila prej ustvarjena politična skupnost. Ideja Vseevrope je izšla iz političnega idealizma francoskih vodilnih politikov Brianda in Tardieua.

Jutri ponoči

bo osemnajst let, odkar se je potopil sredi Oceana takrat največji parnik »Titanic«. Kaj se je godilo tisto noč na parniku in kako je prišlo do strašne katastrofe, ki je zahtevala 1600 človeških žrtev — o tem poroča eden izmed redkih rešencev v članku »Potop Titanica«, ki ga bo priobčila ta tedenska številka edine slovenske tedenske revije »Življenje in svet«. — Posamezne številke se dobe po vseh trafikah in stanejo samo Din 2.—. Četrtletna naročnina (400 strani s številnimi slikami) samo Din 20.—.

Angleški poslanik knezu Pavlu

Beograd, 6. aprila. Angleški poslanik Henderson je snoči priredil v angleškem poslaništvu svečano večerjo na čast knezu Pavlu in kneginji Olgi. Navzoči so bili mnogi naši ministri, več članov diplomatskega zbora, kakor tud druge odlične beograjske osebnosti.

Deseta žrtev ohridske nesreče

Beograd, 6. aprila. Iz Ohrida poročajo, da je snoči umrl kot deseta žrtev velike nesreče na Ohridskem jezeru tajnik našega konzulata v Korči, Dobra Krstič. Pri nesreči je dobil težke poškodbe in je izgubil mnogo krvi. Vsi napori zdravnikov, da bi ga ohranili pri življenju, so ostali brez uspeha. Kakor znano, je pri tragediji na Ohridskem jezeru utonila tudi njegova žena, kar pa so [illegible] zaradi njegovega težkega zdravstvenega stanja prikrivali.

Otvoritev vajeniškega doma v Osjeku

Osijek, 6. aprila. Danes je prispel semkaj minister trgovine in industrije dr. Juraj Demetrović, ki je otvoril vajeniški dom, katerega je zgradila osiješka zbornica za TOI. Ministra in njegovega osebnega tajnika, osiješkega rojaka dr. Boška Mišića so sprejeli mestni načelnik, sreski načelnik, okrožni inspektor, šef policije, zastopniki zbornice za TOI itd. Po sprejemu se je vršila seja zbornice za TOI, s katere sta bili odposlani pozdravni brzojavki Nj. Vel. kralju in predsedniku ministrskega sveta. Predsednik zbornice je imel govor o pomenu zgradbe vajeniškega doba, minister dr. Drinković pa se je zahvalil za sprejem. Sledila je svečana otvoritev vajeniškega doma, pri čemur je imel minister nagovor na mlade gojence novega doma.

Kronika „tihe" nedelje v Ljubljani

Izdaten nadomestek za zadnjo skromno nedeljo — Vlom v konfekcijsko trgovino — Čiščenje policijske direkcije — Predavanje in razstava

Ljubljana, 6. aprila.

»Običajna« nedelja ali nedelja po prvem mora biti deževna. To je dognana stvar in ker je ob nedeljah moker vsak Ljubljančan, tega ni treba pojasnjevati natančneje, še manj pa se ustavljati pri raznih podrobnostih. Dovolj bo skoro, da smo napovedali že v zadnjem »Ponedeljku«, da bo izgledalo praznovanje v okolici povsem drugače, kakor pa je bilo pred tednom.

Tiha nedelja? Nak — vsaj ne za Ljubljančane in končno tudi ne za deželo, za ljubljansko okolico. Vsepovsod v okolici je danes ves dan prevladovalo najživahnejše vrvenje in pestro življenje. Navzlic slabim obetom nebeškega vremenarja. Deževalo je vso noč in na vso moč. Prenehalo je šele tako-le okrog 10. dopoldne. Počasi se je pričelo jasniti. A bilo je videti: če je nehalo deževati v tem kotu dežele, se je vsulo v drugem: če se je odgrnilo na vzhodu, so padli zastori deževja na zapadu.

Vendar Ljubljana ni ostala mrtva. Dopoldanska promenada je bila tako živalna kakor že ne zlepa. Polna je bila tako Šelenburgova ulica do Zvezde, kakor tudi Aleksandrova cesta tja gor do novih tivolskih nasadov, kjer že pridno in veselo poganjajo kostanji. Ko je zvonilo v ljubljanskih cerkvah poldne, so počakali sprehajalci še kako urico in šele pozno odhajali h kosilu. Nekoliko je opoldne skušalo posijati solnce. Sijalo pa je le kratek čas. Oblaki so zopet zagrnili nebo in dopuščali solncu le redke poglede na zemljo. Glavno pa je bilo, da se je dež unesel. Vsaj do večera.

Popoldne so avtobusi marljivo odvažali ljudi v okolico. Tako predvsem v Št. Vid in do Mednega in Medvod, v Št. Jakob, do Beričevega, na Rudnik ter do Škofljice, Podutik ter v Dolnice, na Vič in še dalje. Prav živahno pa je bila obiskana tudi moščanska in fužinska stran, kjer je toliko dehtečih vijolic . . .

Na rešilni postaji so zopet počivali. Prepeljali so v bolnico le par žensk, ki so morale iskati pomoči v porodnišnici. Na policiji se nadaljuje generalno čiščenje. Posnaženi so hodniki, kotički za vratmi, posamezni pisarniški prostori, dvorišče, zasilni zapor in celo klet, kamor spravljajo od primera do primera najhujše pijance ali preveč temperamentne ženske. Poslopje bo v 3 dneh renovirano in prepleskano, da si zopet pridobi pravo veljavo v vrsti lepih stavb na Bleiweisovi cesti. Popravljali ga niso že od leta 1913., ko je bilo kupljeno za današnje namene.

Ponoči okrog 2. je bil izvršen v konfekcijsko trgovino na Dvornem trgu drzen vlom. Neznani storilec se je vtihotapil v trgovski lokal pri vežnih vratih. Prinesel je s seboj tudi veliko košaro, v katero je že natlačil razno obleko, ki jo je snel s polic. Orog 3. ponoči pa se je pojavil v trgovini tudi stražar, uslužbenec »Zavoda za zaklepanje«, ter ugledal z obleko napolnjeno košaro na sredi trgovine. Storilec se je pred njim že umaknil in jo odkuril. Stražar je seveda takoj alarmiral policijo, vendar neznanega tatu niso mogli izslediti.

Nekje v mestu je bil ponoči aretiran 24-letni postopač Ivan Delavec, ki je izvršil zadnji čas v mestu že več tatvin. Pred par dnevi je napadel posestnico Terezijo Paisarjevo iz vrhniške okolice in ji iznaknil nad 800 Din gotovine. Po par dnevih se je lotil nekega tovariša v ogrejevalnici v Kosovski ulici ter mu ukradel iz žepa nad 40 Din in zbežal skozi okno.

V delavnico mizarskega podjetnika Matija Perka v Šiški se je vtihotaplja par noči zapovrstjo neznan uzmovič ter odnesel različno orodje. Mojster je tatvine opazil šele predvčerajšnjim in jih prijavil policiji.

V zimskem kopališču Ilirije je bila ukradena elektromonterju Alojzu Špragerju 800 Din vredna srebrna ura znamke »Omega«.

Graščak Adolf Galle iz Zgornje Šiške je prijavil, da je nastal v njegovem gozdu v Kosezah večji požar. Pogorelo je precej stelic in se osmodilo nekaj mladih dreves. Požar je pogasil gozdni čuvaj Anton Grum iz Dravelj. Škoda po požaru, ki je nastal zaradi neprevidnosti kakega izletnika, ki je odvrgel gorečo cigareto, znaša nad 1000 dinarjev.

Izmed nedeljskih prosvetnih prireditev velja posebej omeniti predavanje zagrebškega vseuč. prof. g. dr. Njegovana, ki je ob pol 11. dopoldne govoril v kemičnem seminarju ljubljanske univerze o vplivu koncentracije na kvantitativno obaranje. Izvrstno zasnovano predavanje je bilo tudi za laika zanimivo, ker nas je g. predavatelj seznanil s problemi glede vplivanja koncentracije na kvantitativno obaranje, ki posebno v zadnjem desetletju belijo glave kemikov. Poleg ljubljanskih kemikov in druge inteligence je bilo navzočih tudi nekaj Zagrebčanov. Želimo le da bi se v bodoče pogosteje vršila tako zanimiva predavanja.

Precej zanimanja je tudi danes vzbujala Magoličeva jubilejna razstava v Jakopičevem paviljonu. Dopoldne se je vršilo vodstvo po razstavi in so posetniki z vidnim zanimanjem motrili številna prikupna dela sivolasega, a še vedno živahnega jubilanta. Takisto popoldne ni manjkalo obiskovalcev. Kakor čujemo, napreduje tudi kupčija. Obojе želimo 70letnemu Srečku Magoliču in priporočamo občinstvu, da si lepo razstavo ob priliki ogleda. Otvorjena bo še ves mesec.

Povratek ljubljanskega župana iz Beograda

Včeraj se je vrnil iz Beograda ljubljanski župan dr. Dinko Puc, ki se je mudil tamkaj zaradi potrditve ljubljanskega občinskega proračuna in drugih občinskih zadev.

Ljubljanska opera

Abonente E opozarjamo, da se vrši nocoj opera »Jonny svira« za njihov red. V naslovni partiji nastopi g. Janko. Dalje sodelujejo gdč. Majdičeva, ga Poličeva, gg. Vičar, Grba, Rumpel, Mohorič in drugi. Dirigent g. Neffat, režiser g. Polič. V torek se poje Joh. Straussa opereta »Netopir« za abonma A. Nastopijo gdč. Majdičeva, ga Poličeva, gg. Peček, Kovač, Povhe, Drenovec, Janko, Mohorič, Simončič in drugi. Dirigent g. Neffat, režiser g. Povhe.

»Prigorska svatba« v ljubljanski drami

Danes se pripeljejo v Ljubljano hrvatski kmetje iz vasi Remet in Bukovca kraj Zagreba. Zvečer ob 20. bodo nastopili v ljubljanski drami in izvajali »Prigorsko svatbo«, 7 slik iz hrvatskega vaškega življenja, ki jih je napisal pisatelj Štjepan Novosel. S tem delom so hrvatski diletanti nastopili že po raznih mestih naše države, predvsem tudi v Beogradu in vedno z največjim uspehom. Pri predstavi sodeluje tudi njihov tamburaški in pevski zbor. Predstava je izven abonmaja. Vabimo občinstvo, da v obilnem številu poseti prvi nastop hrvatskih kmetov na našem odru in priporočamo tudi članom prosvetnih društev v ljubljanski okolici, da si zanimivo prireditev ogledajo.

Povratek pevskega zbora UJU

Učiteljski pevski zbor, ki je te dni ponesel našo jugoslovensko pesem širom bratske češkoslovaške republike, se vrne danes ob 13.46 popoldne s svoje triumfalne turneje v Ljubljano. UJU vabi tem potom, da se udeleži sprejema na glavnem kolodvoru učiteljstvo in pevska društva, da na ta način dajo svoje priznanje zboru, kakor mu ga je dala vsa češkoslovaška javnost v teh dneh. Z zborom se vrnejo tudi naši skladatelji, ki so spremljali zbor na turneji.

Na koncertu pevskega zbora Glasbene matice

ki se bo vršil pod vodstvom ravnat. g. Mirka Polića v petek, dne 11. t. m. se bosta izvajali Štolcerjeva Balkonofonija za veliki orkester in pa Vycpalekova kantata za soli, mešani zbor in veliki orkester. V letošnji koncertni sezoni bo to skoro edini koncert, na katerem se bodo izvajla velika moderna, a vseeno lahko umljiva dela. Opozarjamo na ta koncert, za katerega se dobivajo vstopnice v Matični knjigarni.

Tečaj za otroške negovalke

Šestmesečni tečaj za privatne otroške negovalke v Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani se bo zaradi tehničnih ovir pričel 23. aprila in ne 7. t. m., kakor je bilo razpisano v Uradnem listu štev. 40 z dne 15. marca t. l. Čas za vlaganje prošenj je do 12. aprila t. l.

Pariz prekine diplomatske odnošaje z Moskvo?

London, 6. aprila. Pariški poročevalec »Morningposta« javlja, da je Pariz tik pred prekinjenem diplomatskih odnošajev z Moskvo. Neki visoki uradnik vnanjega ministrstva je izjavil: Naši odnošaji s sovjeti vise na lasu. Sovjetski poslanik v Parizu je docela izoliran tako od ministrstev, kakor tudi od družbe in od diplomatskega zbora. Večina uradništva sovjetskega poslaništva se je zopet sprijateljila s svojimi znanci v krogih ruske emigracije ter poskuša preiti v družbo ruskih beguncev v Franciji ter najti tamkaj službe.

GPU tudi v Stockholmu

Pariz, 6. aprila. Iz Stokcholma poročajo, da je tajnik sovjetskega poslaništva Dimitrijevski, ki je bil od sovjetske vlade pozvan naj se poda takoj v Moskvo, izjavil, da se ne bo vrnil v sovjetsko Rusijo, da pa tudi ne bo izdal nobenih sovjetskih diplomatskih tajnosti. Ko se je drugi dan po svojem odpoklicu podal v sovjetsko odposlaništvo, da bi vzel svoje privatne stvari in dokumente, so mu vstop v poslaništvo zabranili z revolverji oboroženi možje. Ta afera je vzbudila veliko ogorčenje v Stockholmu, ker dokazuje, da so v Stockholmu agenti GPU. (AA.)

Preiskava o atentatih makedonstvujuščih

Beograd, 6. aprila. Sofijska »Zora« piše, da je v soglasju s pirotskim sporazumom imenovana obmejna komisija izročila včeraj prokuratorju okrožnega sodišča v Sofiji ves zbrani materijal, ki se tiče izvršenih atentatov v Jugoslaviji. Priloženi so vsi dokumenti ter ostanki bomb, ki so jih našli po atentatih. List poroča, da se v Sofiji nadaljujejo preiskave in aretacije.

Nesporazum v novi nemški vladi

Berlin, 6. aprila. V novi vladi je prišlo do nesporazuma o njeni finančni politiki. Desnica vlade se je izrazila proti načrtu finančnega ministra Moldenhauerja. (AA).

Znižanje davkov v Franciji

Pariz, 6. aprila. V Franciji nameravajo zopet znižati davke. Notranji in finančni minister ter predsednik francoske emisijske banke so na skupni seji proučili znižanje davkov, ki se bo predložilo parlamentu še pred velikonočnimi prazniki. Znižanje davkov bo našalo 240 milijonov frankov.

Novi alkoholni zakon v Švici

Curih, 6. aprila. V Švici so danes sklenili izpremembo alkoholnega zakona. Z novim zakonom se razširi monopol na žganje. Švica upa, da bo s tem zmanjšala porabo alkohola.

Novi romunski vojni minister

Bukarešta, 6. aprila. V političnih krogih zatrjujejo, da bo dosedanji šef kraljeve vojaške pisarne general Ondolescu imenovan za naslednika bivšega vojnega ministra Cichovskega. Ondolescu je bil dali časa dober prijatelj pokojnega kralja Ferdinanda.

Pred odgoditvijo razorožitvene konference

Briandova posvetovanja v Parizu — Italija noče odnehati od svoje zahteve

London, 6. aprila. Današnje »Times« komentirajo delo londonske konference, da je treba pokazati dobro voljo, da pride do sporazuma glede tolmačenja čl. 16 pakta Društva narodov ter do kompromisa glede vprašanja paritete. V vsakem primeru bi bilo dobro, da se odloži konferenca za šest mesecev, da bi prišlo med tem časom do jasnejšega položaja in da bi se konferenca končala z večjim uspehom. (AA.)

Pariz, 6. aprila. Vnanji minister Briand se je vrnil sinoči iz Londona, kamor se vrne v torek, kjer bo nadaljeval razgovor z Macdonaldom.

Pariz, 6. aprila. »Havas« poroča, da sta predsednik vlade Tardieu in vnanji minister Briand imela danes daljšo konferenco, na kateri sta razpravljala o stanju londonske oborožitvene konference ter razpoloženj med delegacijami. Po sestanku sta demantirala vesti, da bi bil Briand primesel iz Londona v Pariz nove angleške predloge. (AA.)

Pariz, 6. aprila. »Havas« poroča: Stališči Velike Britanije in Francije o razorožitvi sta se po zadnjih pogovorih med Briandom na eni ter Macdonaldom in Hendersonom na drugi strani znatno zbližali. Pariški tisk piše danes o londonski razorožitveni konferenci z mnogo več optimizma kot zadnji čas. »Echo de Paris« in »Petit Parisien« pišeta, da je francosko britanski sporazum gotov in da se je našla že formula za tolmačenje paragrafa 16 pakta Društva narodov. Zdi se, da je Briand primesel s seboj v Pariz tiskan britski predlog o tem vprašanju in da ga bo predložil na prvi seji ministrskega sveta. (AA.)

Rim, 1. aprila. Povodom komentarjev angleškega tiska o italijanskih zahtevah piše današnji »Popolo d' Italia«, da Italija nikakor ni želela neuspeha razorožitvene konference, ker je šla v London z željo, da pride do uspešne rešitve razorožitvenega vprašanja. Italija je sicer ožaloščena zaradi kalitve angleško - italijanskih odnošajev, vendar ni nikakor vznemirjena. Konferenca ne more računati na to, da bi Italija odstopila od zahtev po pariteti s Francijo. To je točka, ki je ne more nihče spremeniti. (AA.)

Sporazum med Ameriko, Anglijo in Japonsko

London, 6. aprila. Na rozorožitveni konferenci je prišlo do pogodbe treh sil. Član ameriške delegacije Gibson je poslal brezžičnim potom poslanico ameriškemu narodu, v kateri označuje kot zelo važni dogovor, ki se je dosegel med Veliko Britanijo, Zedinjenimi državami in Japonsko. Na podlagi tega dogovora mora vsaka država uničiti 9 vojnih ladij, ne da bi se mesto njih gradile nove. Po novem dogovoru bo japonsko brodovje oobstojalo iz 9 vojn. ladij. Po določbah washingtonske pogodbe so Amerika, Anglija in Japonska prevzela obveznost, da stavijo med 1930 in 1936 izven službe 26 bojnih ladij. Bistveno je, da se v času veljavnosti pogodbe treh sil ne smejo izvršiti nove gradnje. Velik uspeh londonske konference je v tem, da se je našla podlaga za določivseh tipov vojnih ladij za 3 največja brodovja sveta. Ti doseženi uspehi bi presegali vsaka pričakovanja o pričetkom konerence. Obstoji upanje, da se bo podpisala pogodba petih velesil, preden bo ameriška delegacija odpotovala v Ameriko.

Pogreb švedske kraljice

Rim, 6. aprila. Truplo švedske kraljice bo 9. t. m. prenešeno v tukajšnjo protestantsko cerkev. Isti dan bodo truplo prepeljali v neko nemško luko, ki še ni določena. Tu bo sprejela truplo švedska vojna ladja ter ga prepeljala na Švedsko. Truplo švedske kraljice bodo spremljali švedski kralj, princese ter osobje švedskega dvora v Rimu. (AA).

Dvorno žalovanje za švedsko kraljico

Beograd, 6 aprila. Povodom smrti švedske kraljice je kralj odredil, da bo dvor žaloval 6 dni, t. j. od 5 do 10. tm. (AA).

Grčija za carinsko premirje

Pariz, 6. aprila. Iz Aten poročajo, da je vlada dala poslaniku v Bernu polno moč za podpis sporazuma o carinskem premirju. (AA.)

Samomor z octovo kislino

Zagreb, 6. aprila. Služkinja Ruža Premužić je v samomorilnem namenu izpila znatno količino octove kisline. Svoje obupno dejanje je izvršila skrita v nekem grmu za Savo. Pasanti, ki so se po naključju mudili v bližini, so poklicali zdravnika ter alarmirali rešilno postajo, ki je odpeljala Premužičevo v bolnico.

Naročajte „Našo dobo"!

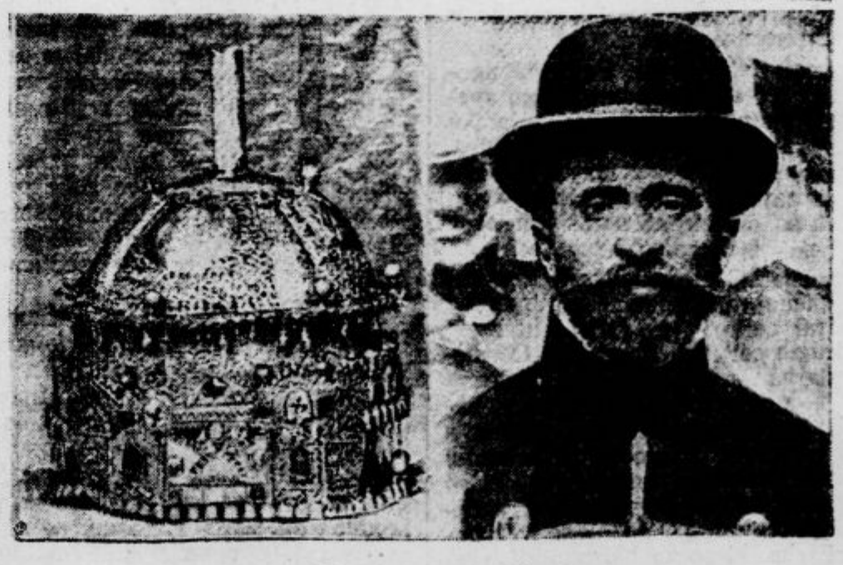

Kralj vseh kraljev

Po smrti abesinske cesarice Zeoditu (Judite) je sedel na abesinski prestol dosedanji regent Ras Tafari Makoneu. Novi negus negesti (kralj vseh kraljev) je star 39 let. — Slika ga kaže z njegovo krono, ki je vredna več milijonov dinarjev.

Sportni „Ponedeljek“

Hazenski državni prvak ISSK Maribor poražen

Hazenašice Ilirije premagajo mariborske s 16:13 — Dve prvenstveni tekmi v Ljubljani — I. SSK Maribor prvak okrožja in kandidat za prvenstvo LNPa — Moštvo Ilirije državni prvak v cross country teku — Ping pong turnir za prvenstvo Ljubljane

SK Ilirija : ISSK Maribor 16:13 (9:9)

Včeraj je v III. kolu pomladanske prvenstvene hazenske sezone nastopila v Ljubljani ambiciozna in napredujoča družina Ilirije proti dosedanjemu državnemu prvaku I SSK Maribor.

Akoravno sedanja forma Maribora precej zaostaja za formo v njegovih slavnih dneh v državnem prvenstvu, vendar zelo napredujoča družina Ilirije

ne bi izvojevala tako visoke zmage,

da ni sodnik g. Doberlet s svojimi odločitvami v škodo Maribora in s tem, da je dovolil obrambi Ilirije pred golom, zlasti igralkama Wohlfartovi in Petričevi, postavil zaključno piko zmagi Ilirije.

Že zadnjič smo konstatirali ob priliki prvenstvene tekme med Muro in Ilirijo, da družina

Ilirije vidno napreduje.

Vendar treba omeniti tudi to, da njena obramba dosledno preostro igra, kar utegne imeti pri kaki tekmi usodepolne posledice. Ilirijanska družina pred golom dosledno prihaja v hiperkombinacijo, kateri se pridruži nepravilno metanje žoge nad glavo, kar se je zlasti opazilo pri Kezeletovi. Sodnik je to pogreško napada pred golom po večini prezrl. Igra Ilirije je bila v polju v kombinatornem, kakor tudi v tehničnem oziru znatno boljša od igre Maribora. Ilirija je s hitrimi in preciznimi predložki prehajala pred gol, kjer je pridno podpirala napad z uporabnimi žogami, vendar je defenzivni igri

preostro zadržavala mariborski napad.

Vratarica je bila v prvem polčasu nekoliko nesigurna, v drugem polčasu pa je onemogočala ostre strele mariborskega napada. Na dobljenih golih v drugem polčasu je ne zadene nobena krivda, ker so bili neubranljivo plasirani v kote.

Družina Maribora nas je po tolikih dosedanjih krstnih nastopih v Ljubljani razočarala. Zelo smo pogrešali njeno običajno tehnično visoko kultivirano igro v polju s hitrimi kratkimi predložki in ostrim startom, po katerem se je vsaka akcija zaključila z razantnim strelom na gol. Napad je predvedel v polju

dokaj raztrgano igro,

vzrok za to je mogoče v tem, da je Maribor izgubil izborno desno krilo Ribaričevo. Opazilo se je tudi, da se opori mariborskega napada Vugova in Vodebova v odločilnih momentih ne razumeta. Krilska vrsta se je večinoma omejila na obrambo, vendar ni mogla zadržati efektno prodirajoči ilirijanski napad. Branilka Verščajeva je še vedno glavna opora mariborove obrambe, toda proti velikanski premoči le morala kloniti v drugem polčasu, zlasti ker je bila navezana sama nase. Vratarica je pokazala začetniške zmožnosti ter odbijala skoraj vse žoge nazaj v roke ilirijanskega napada.

Po skoraj izenačenem prvem polčasu, kjer se je izražala premoč ilirijanske družine v polju, ona Maribora pa pred golom, je takoj v drugem polčasu Ilirija odločno vzela

vajeti v svoje roke

in v prvih petih minutah po Kezeletovi in Doberletovi zabila tri gole. Maribor je v 7. minuti po Vugovi zabil prvi gol. V kratkih presledkih zviša Ilirija score na 14 : 11. Šele sedaj se Maribor znajde in doseže v 13. minuti po Vodebovi krasen regularni gol, ki za

sodnik iz nerazumljivega vzroka ne prizna.

Ilirija je še vedno v premoči, vendar pa je Maribor pred golom odločnejši. V dramatični borbi doseže Maribor po Vugovi v 21. in 22. minuti dva gola.

Rezultat 14 : 13 za Ilirijo.

Maribor pošlje par razantnih strelov na svetišče Ilirije, toda sigurna vratarica brani. Proti koncu predzadnje minute prizna sodnik strel Doberletove mimo desne vratnice v out za gol v prid Ilirije.

Sedaj Maribor klone.

V zadnji minuti postavi Doberletova končni rezultat.

Tekmo je sodil

po skoraj enoletni pavzi g. Doberlet.

Poleg ostalih pogrešk tehničnega značaja, pri katerih je napadu Ilirije skoraj vedno sprezledal nepravilno metanje žoge nad glavo pred golom, je dovolil obrambi Ilirije preostro igro, pri kateri sta zlasti Wohlfartova in Petričeva večkrat dobesedno držali napadalki Maribora okoli telesa ter ju s tem ovirali pri prodiranju v nasprotnikovo obrambno polje in pri streljanju na gol. Poleg tega je Iliriji v prvem polčasu priznal gol jasno iz enometerskega prostora, v drugem polčasu pa strel v out za gol. Mariboru pa je anuliral regularen gol. V delno opravičilo njegovega včerajšnjega sojenja je dolga pavza in pa dejstvo, da goli nimajo mrež. Zaradi zadnjega dejstva sodnik v kočljivih situacijah, zlasti pri strelih na gol ne more paziti na druge pogreške tehničnega značaja.

Publike je bilo precej in je bila precej glasna. S. S.

Nogomet

Nadaljevanje nogometnega prvenstva v Ljubljani

Včeraj se je v Ljubljani nadaljevalo prvenstveno tekmovanje z dvema tekmama prvih moštev in dvema tekmama rezerv. Na ilirijanskem igrišču sta se srečala Ilirija in Jadran. Tekma ni nudila prav nobenega sportnega užitka. Ilirija je odigrala eno svojih najslabših tekem v letošnji sezoni. Nekoliko bolj zanimiva je bila tekma na primorjanskem igrišču, na katerem sta merila svoje moči Hermes in Svoboda. Zlasti je ugajalo, da sta igrali obe moštvi zelo fair. Rečt se pa mora, da tudi pri tekmi Ilirija—Jadran ni bilo nobenih prevelikih kršitev fairnesse.

Stanje prvenstva prvih moštev je sedaj naslednje:

Ilirija	7	7	0	0	30 : 7	14
Primorje	6	4	1	1	28 : 7	9
Hermes	8	4	1	3	18:17	9
Svoboda	7	1	0	6	10 : 33	2
Jadran	6	0	0	6	8 : 27	—

Ilirija : Jadran 4:2 (1:2)

Prvenstvena tekma med Ilirijo in Jadranom bi bila kmalu končala s presenečenjem. Ni mnogo manjkalo, da bi bil Jadran izvrgal Iliriji dve dragoceni točki. Ilirija je sicer v polju ves čas prevladovala, toda pred golom je bilo njene umetnosti kmalu konec. Napad je preveč kombiniral ali pa se spuščal v nepotrebne dvoboje z žilavo Jadranovo obrambo. Zrelih šans je bilo sicer mnogo, toda Ilirija jih ni znala izrabiti. V splošnem se lahko reče, da je Ilirija podala eno svojih najslabših iger v letošnji sezoni. Odpovedalo je skoraj celo moštvo.

Jadran je pokazal zelo dobro defenzivno igro, sicer pa ni nudil nič posebnega. Rezultat igre odgovarja poteku igre.

Sodnik g. Cimperman ni bil na višku.

V predtekmi je zmagala **rezerva Ilirije nad Jadranom s 5:0.**

SK Hermes : SK Svoboda 2:1 (0:0)

Hermes je nastopil kompleten, Svoboda pa brez Janežiča in Schlambergerja, ki še ne smeta nastopiti v prvenstvenih tekmah. Igralo se je živahno in je deloma prevladovala Svoboda, ki pa je bila pred golom premalo odločna. Svoboda je v prvem polčasu pustila štiri kote neizrabljene. O Hermesu se mora reči, da njegova zmaga ni ravno nezasłužena.

Prva polovica je ostala brez golov. V četrti minuti drugega polčasa je Hermes dosegel vodstvo. Svoboda je izravnala po Bonclu z enajstmetrovko. Svoboda močno napada, vendar se vratar Hermesa dobro brani. V 39. minuti prodre Hermes ter doseže po krivdi branilcev Svobode vodilni gol. Napadi se menjavajo, Svoboda večkrat zelo močno napada, toda vedno zastrelja.

Sodil je g. Pevalek dobro. Na igrišču je vladal mir in red.

V predtekmi rezerv je zmagala **Hermesova rezerva nad Svobodovo s 4:3.** Sodil je g. Czerny.

Zaključek nogometnega prvenstva v Mariboru

I. SSK Maribor : SK Svoboda 11:0 (4:0)

Prvenstvena tekma med prvo in zadnje plasiranim klubom je končala z zasluženo zmago belo - črnih. S to tekmo si je pridobil ISSK Maribor prvenstvo mariborskega okrožja. Zmagovalec je nastopil kompleten ter je predvedel lepo igro. Če obdrži to formo, sme mirno upati, da si pribori prvenstvo dravske banovine. Zlasti napad se je odlikoval po precizni igri, katero je združil z dobro plasiranimi streli na gol. Krilska vrsta je bila dobra, obramba ni imela dosti posla. Vratar Koren je rešil nekaj težkih situacij.

Svoboda je predvedla jako požrtvovalno igro, ni pa bila dorasla sijajno razpoloženemu nasprotniku. Omeniti je njeno ožjo obrambo na čelu z vratarjem, ki je branil nekaj težkih strelov.

Sodil je g. Fišer.

SK Rapid : SK Železničar 4:3 (3:2)

S to tekmo je bilo zaključeno prvenstveno tekmovanje mariborskega okrožja. Tekma se je vršila na igrišču SK Železničarja, kjer se je zbralo kljub slabemu vremenu precej občinstva. Zaradi slabega terena igra ni nudila tega, kar se je od nje pričakovalo. Obe moštvi sta dali raztrgano igro ter je bila za izid tekme merodajna edino odločnost Rapidovega napada. Rapid je nastopil zopet s spremenjeno postavo, ki se je le deloma obnesla. Schein je v desni zvezi in se absolutno ni obnesel, tudi Pernar ni več tisti, kar je bil. Tergletz je smiselno vodil naad. Klipstätter in Šmid sta odgovarjala. Krilska vrsta je bila dobra. Edino Lešnik je preveč defenziven. Ožja obramba je bila na višku in je rešila z bravuro nekaj kočljivih situacij.

Železničar ni predvedel one igre, ki se je od njega pričakovala. Mahajne je bil v polju jako nesiguren in gresta dva gola na njegov rovaš. Obramba je bila dobra, krilska vrsta pa jako dobra. Krivda napada je, da je krilska vrsta ob koncu drugega polčasa omagala. Napad ni znal uporabiti lepih predložkov, ki mu jih je dala krilska vrsta. Eller je sicer tehnično dober, je pa mnogo prepočasen in ni vodja napada. Bačnik in Konrad sta se potrudila dobiti zvezo s soigralci, kar pa se jima ni posrečilo. Sodil je g. Wagner iz Celja strogo in objektivno.

Železničar rez. : Rapid rez. 7 : 2 (5 : 0). Zasłužena zmaga boljšega nasprotnika. Sodil je g. Bizjak.

Končno stanje prvenstva v mariborskem okrožju je naslednje:

ISSK Maribor	6	5	0	1	31:7	10
Rapid	6	4	1	1	22.13	9
Železničar	6	2	1	3	18.16	5
Svoboda	6	0	0	6	3:38	—

Prvenstvo v Celju

Celje, 6. aprila. Danes popoldne se je vršila na Glaziji druga finalna tekma za prvenstvo celjskega okrožja. Kakor znano, je v prvem finalu zmagalo v Trbovljah SK Celje proti SK Amaterju 4:3. Današnja kma med istima kluboma je končala z rezultatom

6:1 (2:0) za Celjane.

Igra se je vršila na izredno mokrih tleh, na katerih so stale ponekod cele luže. Trboveljčani so bili tehnično slabše moštvo. V prvem polčasu je bilo opaziti rahlo premoč Celjanov. V prvi minuti drugega polčasa je Amater popravil rezultat na 2:1, nakar je ves čas prevladoval SK Celje ter dosegel še štiri gole. Scortali so za SK Celje Pfeifer 4 ter Zupanc in Jedretič. Častni gol za Amaterje je dosegel Pisamski.

Sodil je obojestransko zadovoljivo g. Betetto iz Ljubljane.

Ostale nogometne tekme

Zagreb: Hašk : Železničarji 5:1 (3:1), Concordia : Viktorija 8:3 (3:1), Sparta : Croatia 2:0 (1:0).

Beograd: Beograd A : Beograd B 5:1 (3:1).

Praga: Sparta : Viktorija Žižkov 5:3 (3:1), Bohemians : ČAFK 4:0 (2:0).

Bratislava: SK Bratislava : Hertha (Dunaj) 4:1 (2:1).

Toplice: Teplitzer FC : Kladno 3:0 (1:0).

Brno: Moravska Slavija : DPC 6:0 (4:0), Židenice : WAC (Dunaj) 6:3 (2:2).

Amsterdam: Italija : Holandska 1:1.

Genova: Italija B team : Luksemburg 8:1.

Dunaj: Vse tekme so bile zaradi močnega dežja odpovedane. V soboto je Vienna porazila Austrijo s 4:3 (2:1), Sportklub pa Hertho s 2:0 (1:0).

Berlin: Berlin : Praga 1:1 (0:0). Nepričakovano lep uspeh Nemcev.

Budimpešta: Ujpest : Bocskay 6:2 (2:1), Pecs Baranya : Ferencvaros 4:4 (3:3), Atilla : Hungaria 1:0 (0:0), III. okraj : Ofner 1:1 (0:1), Somogyi : Bastya 2:0 (0:0), Nemzeti : Kispest 1:1 (1:1).

Rim: Železničarski team Madžarske : železničarski team Italije 2:2.

London: Anglija : Škotska 5:2 (4:0).

Hamburg: Hamburger SV : Hertha (Berlin) 3:2.

Monakovo: Bayern : SV Fürth 4:2.

Nürnberg: I. FC Nürnberg : München 1860 2:1.

Stuttgart: Kickers : Ambrosiana (Milano) 3:2.

Lahka atletika

Cross country tek za prvenstvo države

Zagreb, 6. aprila. Kljub deževnemu vremenu je prišlo danes popoldne okrog tisoč ljudi na dirkališče v Černomercu, kjer se je vršil cross country za prvenstvo Jugoslavije. Kakor je bilo rekordno število občinstva, tako je bilo tudi rekordno število moštev in tekačev, ki so se udeležili prireditve.

Na startu so bili naslednji klubi: ljubljanska Ilirija s tekači Šporn, Kumer, Ilovar, Tinta, Majhenič, Vrečko, Osvald in Didmar, dalje Hašk, Concordia, beograjski Sokol, beograjska Jugoslavija, BSK, zagrebški Marathon, za SK Železničar iz Maribora pa Podpečan, vsega skupaj osem klubov in 40 tekačev.

Tek je bil zelo zanimiv. Med tekom sta vodila bivša prvaka Koren in Predanić, glavna reprezentanta Zagreba. Blizu te dvojice je bil Šporn iz Ljubljane ter Štefanović iz Beograda. V šesti rundi je vodil Predanić skupino Koren, Šporn, Podpečan. Zadnji je izvrsten talent iz Maribora. Kakih 60 m za njim sta bila Kumer in Majhenič od Ilirije. V deveti rundi je z neobičajno energijo nadoknadil Šporn v velikem šprintu 20 metrov ter prehitel vse do vodstva. Občinstvo spremlja z napetim zanimanjem borbo ter navdušuje Predanića. V enajstem kolu vodi Šporn za celih 20 metrov. Sledita Koren in Predanić, katerih se tudi Podpečan prav blizu drži. Publika postaja nemirna, samo še dva kroga v daljavi 1600 m. Sedaj preide Predanić v ofenzivo ter prehiti v svoji vzdržnosti Šporna. Šporn se ponovno bori za vodstvo a se izčrpa zaradi taktično nepravilnega teka. V zadnjem kolu prehiti Predanič z ogromnimi koraki ter dosežе kot prvi sigurno cilj.

Rezultat je torej naslednji:

1. Luka Predanič (Concordia, Zagreb) 36:01.4. 2. Koren (Marathon) 36:16. 3. Šporn (Ilirija) 36:24. 4. Podpečan (Železničar, Maribor) 36.37.

Od moštev je dosegla *prvo mesto Ilirija iz Ljubljane s 26 točkami*. Drugi je Marathon 36, tretji Hašk 41, četrti Concordia 46, peti Jugoslavija iz Beograda. V sportnih krogih naglašajo, da je prijetno presenetil s svojo vztrajnostjo tekač Koren in da je mladi Podpečan iz Maribora izvrsten tekač. Polkovnik Stevan Knežević, podpredsednik JLAS, je prinesel iz Beograda krasna nagradna darila. Predanič je prejel srebrno uro s štoperico, darilo ministra vojske in mornarice, Koren niklasto uro s štoperico, darilo istega ministrstva in Šporn štoperico. Ostali so prejeli razne kolajne in plakete.

Ping pong

Table - teniški turnir za prvenstvo Ljubljane

V petek in soboto zvečer ter v nedeljo ves dan se je vršil v beli dvorani Uniona table-teniški turnir za prvenstvo Ljubljane.

Kakor je že včerajšnje »Jutro« poročalo, se je v petek odigral prvi del turnirja, t. j. tekmovanje za prvenstvo moštev. V tem tekmovanju si je priborila prvo mesto SK Ilirija, drugo LSK in tretje Preporod.

V soboto in nedeljo pa so se odigrala prvenstva v singlu gospodov in dam, v doublu gospodov in v mixed doublu. Za ta tekmovanja je bilo prijavljenih 24 tekmovalcev, članov naslednjih klubov: Marathon, Železničarji, Poštari (vsi Zagreb), dalje Ilirija, LSK, Primorje, Preporod in Jadran. Tekmovalo se je po cup-sistemu, pri čemur so se že v soboto zvečer odigrale vse izločitvene igre v singlu in doublu gospodov. V finale singla gospodov so prišli Slavina (Poštari) ter Dečman, Nagy in Geržinič (vsi Ilirija). Finalne igre med temi 4 tekmovalci so prinesle naslednji rezultat:

1. Slavina 3 zmage, 2. Dečman 2 zmagi, 3. Geržinič 1 zmaga, 4. Nagy 0 zmag.

V finale doubla gospodov so prišli pari: Dečman—Geržinič, Slavina—Zajec Vaso, Piccoli—Gosak in Bleiweis Miron in Marko.

Prvo mesto v doublu gospodov si je priboril par Dečman—Geržinič s 3 zmagami, drugo Slavina—Zajec z 2 zmagama, tretje Piccoli—Gosak z eno zmago, četrto Bleiweis Miron in Marko z nobeno zmago.

Dam se je prijavilo za tekmovanje v singlu četvero, pri čemer so zaradi malega števila udeleženk odpadle izločitvene igre in je vsa četvorica tekmovala po predpisih za finale. Rezultat je bil naslednji: prva Malinar (Železničari) s 3 zmagami, Dečman Pavla (Ilirija), Korenč Nina (Jadran) in Tratnik Jelka (Ilirija) pa vsaka po 1 zmago. Po številu dobljenih setov je pripadlo drugo mesto Dečmanovi, tretje Korenetovi in četrto Tratnikovi.

Za mixed-double so se prijavili pari: Malinar—Piccoli, Tratnik Jelko—Dečman, Dečman Pavla—Nagy in Korene—Zajec Vaso. Prvo mesto je pripadlo paru Malinar—Piccoli, drugo Tratnik—Dečman, tretje mesto Dečman—Nagy in četrto Korene—Zajec.

Pri vseh finalnih igrah je igral vsak finalist z vsakim po sistemu best offine, izločitvene igre pa po sistemu best of three.

Od gostov sta predvedla najlepšo igro Malinar in Slavina, dočim Bogady ni mogel doseči rezultata, ki bi mu omogočal priti v finale. Igra gostov je bila precej ostra, ki ji Ljubljančani niso bili ponavadi kos. Mislimo s tem predvsem »bombe« Slavine in Malinarjeve, ki jim jih omogoča njihova čisto svojevrstna drža loparjev. Vsekakor je bilo gostovanje Zagrebčanov v marsičem koristno in poučno za ljubljanske igrače.

Od Ljubljančanov so se odlikovali Dečman, ki je ponovno potrdil sodbo osvojih odličnih kvalifikacijah; Nagy in Geržinič, izmedkaterih je Nagyu uspelo dobiti po interesantni in napeti igri en set celo proti Slavini. Gosak in Zajec Vaso kažeta očiten napredek in bosta po še intenzivnejšem treningu opasna konpurenta prvakom. Brata Bleiweis sta razočarala; njihov neuspeh pa opravičuje nezdosten trening in indisponiranost Marka. Tudi Piccoli in Prelovšek nista bila v običajni, pričakovani formi.

Prvič je nastopila navoustavnovljena Table - tenis sekcija ASK Primorja, ki sicer ni dosegla večjih uspehov; razpolaga pa z nadarjenimi in ambicioznimi igrači, ki bodo gotovo kmalu povečali število dobrih pinpongašev v Ljubljani.

Preporodaši so po moči med seboj precej izenačeni; ako pa bodo hoteli doseči več uspeha, jim je potrebna sprememba v igri, ki je samo defenzivna.

Med damami je bila najboljša Malinarjeva, dasi si je zmage priborila le v težkem boju; ljubljanske tekmovalke kažejo od poslednjega turnirja viden napredek: njihov način igre se že močno približuje moškemu načinu igre in so bile tooot tudi damske signal - igre zelo zanimive.

Prosveti posvečena mariborska nedelja

Prosvetni dan ZKD — Planinci za kulturno in narodno obrambo meje — Neizogibna nezgodna in policijska kronika

Maribor, 6. aprila.

Včeraj in danes imamo zaznamovati tri narodno kulturne in deloma planinsko - sportno važne dogodke. Mariborska Zveza kulturnih društev je v Murski Soboti priredila včeraj svoj okrajni prosvetni dan, ki se ga je udeležilo lepo število prosvetnih delavcev, učiteljev, zastopnikov kulturnih organizacij in javnih delavcev. Po referatu predsednika ZKD Skale se je razvila obširna in zelo stvarna razprava o stanju in pomanjkljivosti ter potrebah narodno prosvetne organizacijev tem še zelo zapuščenem okraju. Izvoljen je bil poodbor ZKD, ki bo v sodelovanju s prosvetnim odsekom mursko - soboškega Sokola proučil razmere v vsakem posameznem kraju in podal osrednjemu odboru ZKD predloge glede ustanovitve novih knjižnic, prosvetnih organizacij, predavanj itd. Obenem je tudi poslala ZKD včeraj v obmejno Kuzmo ali Kuzdoblan svojo 43. javno ljudsko knjižnico.

Sinoči je naša Glasbena Matica poletela s svojo pesmijo v Ptuj ter je koncertirala v tamošnjem društvenem domu. Obisk žal ni bil zadovoljiv, naši pevci pa so moralno sijajno uspeli ter želi obilo priznanja pri poslušalcih.

Danes dopoldne se je v Narodnem domu ustanovil v okrilju podružnice SPD poseben odsek pod imenom klub ljubiteljev Kozjaka »Meja«. Namen kluba je širiti med mariborskimi planinci in tudi med ostalim občinstvom zanimanje za obiskovanje lepega obmejnega Kozjaka. Delokrog kluba je za enkrat vsa meja od Sv. Jurija ob Pesnici do Košenjaka nad Dravogradom, razpredel pa se bo tudi na ostalo mejo do Radgone. Odkrivati planinske lepote Kozjaka vsem, ki ga še ne poznajo, prirejati redne skupne izlete, odpirati Kozjak znanosti, podpirati našo mejo kulturno in v narodno obrambnem pogledu, to so glavne naloge novega kluba. Na sestanku so o teh vprašanjih razpravljali: dr. Irgolič, Rehar, Vranc, Skala, Kovčič, Ljubimkovič, Spindler in drugi. V odbor kluba so bili izvoljeni dr. Irgolič, dr. Mišič, prof. Baš, Rehar, Vranc, Spindler, nadzornik Tomažič ter trgovec Kovačič. Klub bo poslovaj v prostorih podružnice SPD v pisarni »Putnika«.

V ostalem je prva aprilova nedelja, ki se je ves dan kremžila in tudi temeljito solzila, prekrižala mnoge račune za lepe izlete in tekme.

V planinski sobi hotela »Orel« je imel danes dopoldne ob 10. občni zbor društvo nižjih državnih uslužbencev. Ob lepi udeležbi članstva so bili navzoči delegati iz Ptuja in druoh mest mariborskega okrožnega inspektorata. Poročilo je podal g. Šega. V novo upravo je il za predsednika izvoljen zopet g. Šega.

Za popoldanske ure določena prvenstvena kolesarska dirka slovenske kolesarske družine »Peruna«, za katero je vladalo zelo veliko zanimanje, je morala zaradi slabega vremena izostati, ker je deževje silno zmočilo 15 km dolgo dirkalno progo. Prav tako se ni mogla vršiti na trgu Svobode tombola Slov. ženskega društva, katere čisti dobiček je namenjen dečjemu okrevališču na Pohorju. Obe prireditvi sta bili preloženi.

V Lajtersbergu pa je ponovno prišel do besede nož. V znani opekarniški restavraciji je še neizsledeni storilec v ostrem prepiru zabodel tik srca 33letnega Jožefa Rubina, katerega je rešilni oddelek odpremil v bolnico. Vzrok je zopet nesrečni alkohol.

Ne daleč tam beležijo drugo nezgodo. Na cesti se je spodtaknil zidar Josip Mahelič ter si zlomil desno nogo. Tudi njega je moral rešilni avto odpeljati v bolnico.

Na policiji so imeli v vsem pet aretacij in 30 prijav, kar je za letošnje nedelje najvišje število in tudi rekord svoje vrste. Zaradi prevare so zaprli Josipa L., zaradi vlačuganja so sprejeli Karla D., Nežiko P. pa so spravili na varno, ker si je upala v Maribor kljub temu, da ima petletno prepoved. Martin G. pa se ga je tako nakresal, da je šele pri »Grafu« spoznal, da se mudi v Mariboru in ne v Gradcu. Egidij E. pa je moral med stene, ker ni imel voznega dovoljenja za motorno kolo.

Na vogalu Aleksandrove ceste in Minske ulice se je zaletel 33letni Josip Kirbiš iz Prepole v avto tvrdke Scherbaum, ki ga je upravljal 50letni Josip Rügler. Kolesar si je polomil kolo.

Vsi ljubljanski pevski zbori

se vljudno vabijo, da se udeleže sprejema učiteljskega pevskega zbora danes ob 13.45 na glavnem kolodvoru.

František Gellner:

Inserat

Vrata atelieja so se nagło odprla in močno zaškripala.

»Skrite barve in čopiče, samomorilec prihaja!«

Prvi, ki je reagiral na te besede, je bil goli model na podiju, rdečelas vegetarijanec, ki je opazil na daleč in na blizu vse, kar se je dalo vobče opaziti s človeškimi čuti in iz česar je mogel sklepati na kratek odmor mučne enoličnosti svoje poze. Leno se je obrnil proti vratom, segel z rožnato roko v dolge lase in se smehljal.

»Človek, ostanite vsaj malo mirni!« se je jezil resni in energični mladi mož, bivši trgovski pomočnik. »Pridete vedno pol ure prepozno, med odmorom vas ni mogoče najti in niti v tem kratkem času, ko nas osrečujete s svojo navzočnostjo, se vam ne zdi vredno, da bi stali kakor se spodobi.«

Vegetarijanec je vrgel nanj zaničljiv pogled.

»Gospod, slikali so me drugi umetniki! Poznate Menzla? Ta ni skakal neprestano s paleto pred podijem. Odložil je čopič, prekrižal roke na hrbtu, hodil gori in doli in premišljal. In to je glavna reč pri umetniku: Premišljevanje.

In zopet ga je zaničljivo pogledal.

Vrata so se ponovno odprla in vegetarijanec je pozdravil novega prišleca s prijaznim naklonom svoje rdečelase glave.

Mladi mož, ki je bil pravkar vstopil v atelje — imel je kakih trideset let — je bil interesanten zaradi velikega nasprotja med njegovo dolgo glavo in kratkim trupom. Pogled njegovih moških oči je napolnjevala tiha otožnost. Pozdravil je v zadregi vse navzoče ter šel s sklonjeno glavo in kratkimi koraki v kot ob oknu. Tam je ležal na slamnjači, zavit v črn plašč, mladenič neprijetne vnanjosti s temno, nagrbančeno kožo in neutrdljivo požiral cigaretni dim.

»Ti še živiš, Marcel?« je rekel očitajoče mladenič, ki je ležal na tleh in spustil skozi nos oblak dima.

Marcelov pogled je postal še bolj otožen. Sedel je na tla k svojemu prijatelju in rekel zamolklo: Vse zaman, Laskar, moram si pognati kroglo v glavo!«

»Kako dolgo že obljubljaš to!«

Marcel je zaprl oči in stisnil svojo koničasto brado med kolena.

»Če pomislim, da je zdaj deset let, odkar sem zapustil svojega pleskarskega mojstra in se posvetil umetnosti! In danes bi se rad vrnil tja, kjer sem pred desetimi leti nehal! In delal sem vestno!«

»Delo ne jamči za uspeh,« je odgovoril Laskar. To je obžalovanja vreden predsodek. Poglej naše mojstre in njih karijero! Merlan je po Thomasovem vzgledu ustvaril slikarsko šolo za dame in se oženil z bogato učenko. Petersen je vzel za ženo odmrto priležnico nekega pokojnega kralja z vsemi njenimi darovi, med katerimi je bilo eno živo. Denar je kakor voda in teče vedno le tja, kjer je mnogo.«

»To je težko,« je zmajal Marcel z glavo. »Za ustanovitev slikarske šole je treba kapitala. Odmrtih ljubic vzvišenih osebnosti pa tudi ne najdeš kar na cesti.«

»Odkriti moramo novo pot,« je rekel Laskar. »Če ne veš nič boljšega, potem inseriraj.«

»Koliko bi to stalo?« je vprašal Marcel. »Ne bi mogel žrtvovati več kakor eno marko.«

»Jaz ti dam eno in bova skupaj inserirala.«

Na tleh, na koščku papirja sta sestavljala primerno besedilo. Po dolgem in vsestranskem prevdarjanju sta se sporazumela prijatelja za naslednje besedilo:

»Dva mlada umetnika, od katerih ima eden dober značaj, se želita v svrho ženitve seznaniti s premožnimi damami. Cenjene ponudbe pod šifro »Srečna bodočnost 59« na upravo tega lista.«

Opazko o dobrem značaju sta pristavila sporazumno deloma za podkrepitev akcije, deloma pa iz notranjega prepričanja obeh umetnikov, ki sta si oba lastila to lastnost.

Marcel je vzel iz prijateljevih rok koncept in znesek v višini ene marke ter se poslovil.

Laskar je prebiral dolgo časa vse ženitne ponudbe in vse »splošne oglase« v časopisu.

Potem je opustil.

»Zopet sem obogatel za eno razočaranje,« je rekel in puhnil oblak dima skozi nos.

Skrivnosti vohunstva v svetovni vojni

Spomini slepega invalida, bivšega tajnega agenta Nemčije in Anglije.

(Nadaljevanje)

Kapetan Grady se je res izkazal kot spreten vzgojitelj. Prav hitro me je uvedel v najtežja poglavja tajne službe. V ostalem naj pripomnim, da so gojenci vohunske šole v Devonshireu v prvih dveh letih domala izključno podvrženi telesnemu vežbanju. Dnevno so po osem ur vezani na sportno udejstvovanje, kar zahteva ogromne napore. Iz njih ustvarjajo prave akrobate, vežbajo se fantje s telovadbo, v plavanju, sabljanju, jahanju in plezanju. Biti morajo v stanu, da dosežejo vrhove najvišjih dreves kakor veverice, povzpeti pa se morajo znati tudi na fasadi gradiča vse gori do strehe, vežbajo se v boksu in v japonskem jiu-jitsu, izvrstni vojaški učitelji pa jih temeljito vzgojijo tudi v družabnosti, naučijo jih vseh plesov, igranja bridgea, a v večernih urah jih poučujejo jezikov: nemščine, francoščine, ruščine, italijanščine. Gre za to, da se ti ljudje vzgojijo za kretanje v najrazličnejših krogih in slojih, saj bodo tekom svoje službe zašli v najčudovitejše položaje in povsod mora biti vsak izmed njih mož na mestu.

Vohunski skrivni jezik.

Kapetan Grady se je tako rekoč že tekom prve ure prepričal, da je vse to pri meni odveč, kajti jaz sem bil v vsaki telesni vežbi mojster in obvladal sem pet svetovnih jezikov domala briljantno. Tudi družabna uglajenost zame ni bila razodetje. Kar pa se tiče mojega profesionalnega znanja, se lahko pohvalim, da so se svoj čas v domovini potrudili z menoj in me dobro izučili. Nemška, francoska in italijanska mornarica zame ni imela nikakih skrivnosti več. Zato pa sem se vsekakor lahko marsikaj naučil glede angleške mornarice in lahko mi verjamete, da sem to ugodno priliko umel v polni meri izkoristiti. Priznati tudi moram, da angleška vohunska šola mudi marsikaj, česar bi se drugi lahko naučili. Sredstva, s katerimi so v stiku med seboj in s svojimi predstojniki, način njihove korespondence kaže prvovrstne metode. V tem pogledu se je treba pred vsem naučiti risanja in to na prav skromen način: znati moraš ponazoriti in skicirati različno drevesno listje, metulje, hrošče, kopirati moraš modele iz modnih žurnalov. Vse to ne zahteva posebne nadarjenosti, temveč samo spretnost in dobro oko, a to vendar mora imeti vsak vohun, — on mora znati bistro opazovati. Portretne skice ni treba da so popolnoma slične z modelom, izdelujejo se po posebnem vzorcu, pri katerem je bistvene važnosti črtkanje in senčanje. To je posebno važno pri listih in cvetih, pri metuljih in hroščih, ker tu služijo živčevje, žilice, deli telesa in tipalni organi na najbolj rafiniran način za naznačevanje načrtov, trdnjav, ladijskih modelov in novih topovskih tipov. Lajik vsega tega ne more opaziti, samo izurjeno oko strokovnjaka na tem področju lahko spozna vrednost take skice. Temu risalnemu pouku je pridruženo veliko število besed in izrazov, ki so navidezno čisto brezpomembni, a se vendar z njimi dajo sporočevati najvažnejša poročila. Ta tajni jezik sicer ni izum Angležev, marveč izvira že iz davnine. Seveda pa ima tak skrivni jezik milijone varijant in je zato za »neposvečene« popolnoma neumljiv. Obstoja pa iz čisto navadnih besed, iz vsakdanjih tekočih fraz. Komu naj bi padlo na um, da bi vohal kaj sumljivega, ako v oglasnem delu dnevnika čita takle oglasek:

»Prejeli smo v petek vaše ljubeznivo pisemce iz Cherbourga.«

Ali pa:

»Pošljite Doro v torek na pošto!«

Tisoči in tisoči sličnih oblik se uporabljajo v skrivnem vohunskem jeziku. Vodilo bi predaleč, če bi hoteli navesti vse finese tajnega jezika in navesti vse navidezne enostavnosti. Vzemimo samo par primerov, ki se nanašajo na vohunsko službo v pogledu obveščanja o kretanju mornarice.

Izbrati je treba pred vsem vrsto ženskih imen, ki čvrsto označujejo posamezne ladje. Dora je rušilec, Sara je podmornica, Berta je dreadnought, Hilda je torpedna ladja, Mary pa trgovska. Slična označevanja so v rabi tudi za druge kategorije, postavim: Luiza označuje letalo, Jammy vohuna, Hilda top, Feodora puško in tako.

Zdaj pa si je treba predstavljati, kakšna poročila o mornarici so za vohuna največjega pomena, in videli bomo, da gre tu poglavitno za dognanja, kje se nahaja baza sovražnih ladij, kje se bo vršila nameravana formacija, v katerem pristanišču je pristala sovražna ladja, kje je bila opažena podmornica, kdaj in kje bodo sovražne ladje odjadrale na morje. Za take in slične naznake so določene prav banalne depeše. Vzemimo:

»Pošljite prepis naročilnega pisma.«

»Prejel sem pismo iz . . .«

»Pričakujem poročilo iz . . .«

In take nedolžne brzojavke razvozljava »Intelligence Service« takole:

»Skupina mornarice se formira v . . .«

Drugi stavek se pravilno glasi: »Sovražna pomožna križarka je prispela v pristanišče X.«

In končno: »Sovražno podmornico smo opazili v bližini Z.«

Ako pa se brzojavka primeroma glasi:

»Prejel sem v ponedeljek od Dore pismo iz Nantesa« — tedaj znači to: »Sovražna križarka je priplula v Nantes.« Stavek: »Naročilno pismo iz Havrea prispelo v petek« — znači: »Pet sovražnih križark je prispelo v Havre . . .«

Število ladij je namreč razvidno iz naznačenega dneva v tednu. Teh par primerov zadostuje, da pokažem, na kako enostaven način se dajo pošiljati najvažnejša poročila. Na področju mornarskega tajnega sporazumevanja so Angleži mojstri. Toda japonski tajni ključ je do današnjega dne ostal celo za zaveznike zagonetka, ki je ne morejo razvozlati niti najbistrejši strokovnjaki.

Skrita tiskarna

Moja učna doba v Black Castleu je trajala dva tedna, ki sta mi potekla bliskovito. Kapetan Grady, moj vljudni in spretni učitelj, je bil z menoj silno zadovoljen. Sklenil sem v tej šoli mnoga poznanstva, ki so mi pozneje zelo koristila. Enemu izmed svojih novih prijateljev, poročniku Cullinghamu, dolgujem zahvalo, da sem bil nekega večera uveden v kletne prostore te navidezno tako mirne in nedolžne vile. Kako veliko je bilo moje začudenje, ko sem v treh velikih dvoranah našel vzorno urejeno tiskarno! Tu so se nahajali najpopolnejši tiskarski stroji, velika rotacija, garniture vseh v Evropi uporabljivih črkarskih tip, pečatniki, obrazci za poslovne zadeve, vstopnice, izkaznice in slično.

Osveta živega mrtveca

je naslov resnični povesti (z izvirnimi slikami), ki vsebuje žalostno življenje povojnega vojaškega vohuna, obsojenega na smrt po krivci ženske, ki ga je izdala. Pretresljiva zgodba izide v prihodnji številki tedenske revije »Življenje in svet«.

Kakim namenom je služila ta tiskarna, se bo pokazalo v razvoju dogodkov. Povem pa naj že tu mimogrede zanimiv dogodek, ki je povzročil precejšen škandalček. Nameščenci te tiskarne niso opustili, da si ne bi ustvarili različnih ugodnosti. Večina izmed njih je imela delopust od sobote do ponedeljka in fantom je ugajalo, da so ta svoj prosti čas — weekend — prebili na obali Brightona. Ker pa so si hoteli prihraniti stroške za vožnjo, so si pač enostavno natiskali vozne listke. Direkciji »London-and-Brighton South-Coast-Railway« je bilo že dolgo sumljivo, da je prejemala več porabljenih voznih listkov, kakor jih je bila izdala. In ta čudež pomnoževanja biletov ji je povzročal hude skrbi. Kajti ne samo nameščenci tiskarne in gojenci vohunske šole, tudi agenti »Intelligence Servicea« so se pridno posluževali ponarejenih vozovnic. Lepega dne je neki kontrolor zasačil enega izmed teh agentov in mu zaplenil napačno vozovnico, na kateri je stala debelo tiskana naznaka: »Svobodna vozovnica za železniško progo Tokio—St. Francisco.«

Neki tipograf tajne tiskarne si je namreč bil dovolil to slabo šalo in tako je bilo ponarejanje razkrito.

Toda železniška direkcija je vsekakor uvidevala, da take zadeve ne kaže obešati na veliki zvon. Da prepreči ponarejanje vozovnic, je raje sama vsak teden ponudila »Downing-Streetu« večje število brezplačnih voznih listkov. Angleži se pač zavedajo, kaj zanje znači »Intelligence Service« in takoj pridno zatisnejo tudi drugo oko, ako ugotovijo kako zlorabo. Vohuni se smatrajo v Angliji za narodne junake in ta položaj nam lahko tudi tolmači njihove izredne uspehe.

Pred izbruhom svetovne vojne.

Ko sem zapustil vohunsko šolo v Dewonshireu, sem se vrnil nazaj v London, da se zopet javim kapetanu Robinsonu.

— Kapetan Grady vas je napram meni zelo pohvalil, mi pravi kapetan Robinson. — Jaz sem prepričan, da se boste odslej prav posebno zavedali veličine svojega poklica. Gotovo ste čitali novine zadnjih dni . . .

— Seveda . . . Vi bi radi vedeli, kako sodim o položaju? Sem istega mnenja, kakor vi. Saj ste pač prepričani, da bo izbruhnila vojna?

Kapetan Robinson se nasmehne:

— Imamo jo že . . . prav za prav . . . In to je tudi bil razlog, zakaj sem vas pozval iz Amerike. Naša vojna mornarica že ves teden kuri s polno paro, toda mi bomo imeli na suhem polne roke opravkov. Vi morate čimpreje v Pariz. Kdaj lahko odpotujete?

— Popolnoma sem vam na uslugo — moj kovčeg bo tekom ene ure v redu!

— Dobro, pridem po vas in ob 4. popoldne se odpeljeva v Dover, da še dohitiva parnik. S pravim veseljem vas spremim v Pariz.

Uro pozneje je bila moja prtljaga v redu, poravnal sem račun v hotelu in še sem imel šest ur časa, da se zopet javim kapetanu Robinsonu. Odločil sem se torej k postopanju po Londonu, da proučim razpoloženje med ljudstvom. Podal sem se najprej v City, ki je nudila običajno sliko mrzlične poslovne živahnosti. Kakega bojevitega razpoloženja ni bilo opaziti nikjer. V Pikadilly-Streetu in v najodličnejši ulici Stranda je vladalo običajno vrvenje, samo pred palačami velikih dnevnikov se je ustavljal tok pešcev. Kolporterji so kričali, raznašajoč posebne izdaje, in s prvih nadstropij so visele velike bele table, na katerih so se dale čitati poslednje brzojavke iz Pariza. Prejšnji večer je bil zavratno umorjen sloviti veliki socialist Jaurés. Mar bo v Franciji izbruhnila državljanska vojna med delavci in nacionalisti?

Pasanti so čitali poročila mirnih obrazov, sklepale so se stave, toda očividno nihče ni verjel, da se utegne Anglija vmešati v kako vojno. Za večino Angležev so bili ti dogodki nekaj sličnega kakor match bogve kakih tujih sportnikov. Med tem je že minilo pol dne in želodec me je opozarjal h kosilu. Poiskal sem »Chop-and-staeck-House«, kakor se v Londonu imenujejo najenostavnejše obedovalnice s pristno angleško kuhinjo. Prijazen lokal. Namestil sem se ob silno spažno pogrnjeni mizi, blizu nekega parčka, ki me po angleškem običaju sploh ni niti pogledal. Šele po par trenutkih, ko sem čutil, da me nekdo presenečen motri, dvignem glavo in spoznam — lepo Coro Thumless . . . (Dalje prih.)

„Ali je verjetno“

boste dejali, ko boste zvedeli za neverjetno nizke cene lepim štofom za moške obleke in površnike, za perilo čepice, kravate, nogavice itd. Pridite! Oblecite se solidno in poceni pri

A. PRESKER, Sv. PETRA c. 14.

Albanski prestolonaslednik obolel

Po vesteh iz Italije je težko obolel mali Esad Krieziu, nečak kralja Ahmeda Zogu. Mali Esad je sin l. 1927. v Pragi umorjenega poslanika Cena bega

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tičočo se malih oglasov naj priloži v znamkah sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službo dobi

Šivilja
izurjena, sprejmem takoj. - Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14222

Trg. pomočnik
Sprejmem okrepnega, trezna in poštenega trg. pomočnika za vodstvo mešane trgovine. Biti mora polnoleten ter imeti veselje živeti na deželi. Nastop takoj ali s 1. majem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14173

Dobra šivilja
sprejme takoj učenko. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 14170

Učenke
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14296

Mesar, vajenca
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14114

Kuharico
samostojno gospodinjo, ki bi opravljala vsa hišna dela, išče samostojen gospod. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 14353

Kuharico
sprejmem k večji družini. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 14333

Vajenko in pomočnico
sprejme modna krojačica. — Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 13981

Mesarski pomočnik
dobro izurjen, priden in pošten dobi službo takoj. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 13918

Mesto vajenca
mehanične ali ključavničarske obrti iščem za 15-letnega dečka. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«

Službe išče

Mladenič
star 15 let, poštenih staršev, želi stopiti v mehanično ali elektrotehniško delavnico, kjer bi imel hrano v hiši. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 14356

Pisarniška moč
s prakso, vojaščine prost, išče službo — tudi na deželi. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14127

Dekle
pridno in pošteno, vešča šivilja, z dobrim spričevalom, želi stalno službo sobarice pri boljši družini. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14364

Konfekcijska šivilja
z večletno prakso, za fino perilo, išče mesto za takoj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14007

Deklica
stara 17 let, pridna in poštenih staršev, bi se rada šla učit v trgovino mešan. blaga na deželo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11663

Prodam

Pianino
lep, črn, damsko kolo in šivalni stroj prodam radi izselitve. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 14092

8 dvokrilskih vrat
kompletnih — z usadnimi ključavnicami in tečaji po nizki ceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 11671

Štedilnik
popolnoma nov, s češkimi ploščami prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14331

Stanovanja

Zamenjam
enosobno, prostorno, solnčno in ceno stanovanje v mestni hiši na Ahacljevi c. za dvosobno na Poljanah. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14141

V vili v Tivoliju
oddam pritlično, solnčno **stanovanje**
2 velikih sob, poselske sobice, kuhinje in pritiklin. Elektrika, plin, parketi. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 10801

Stanovanje
dvo- ali trisobno s pritiklinami išče za stalno solidna stranka dveh oseb, za maj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Stalno in mirno«. 11094

Pod Rožnikom
v I. nadstr. lepe vile oddam s 1. majem sobo, kabinet, kuhinjo in pritikline mirni stranki dveh oseb za 500 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«.

Stanovanje
komfortno, solnčno, 3 sob, kopalnice, 2 balkonov in modernih pritiklin, oddam v novi vili blizu Zvezde za 1700 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14376

Sobe

2 gospoda
sprejmem v vso oskrbo blizu Prešerna. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14031

V sobo
z elektriko, souporabo kopalnice in na željo tudi z dobro domačo hrano sprejmem najraje mirno gospodično. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14064

Opremljeno sobo
lepo in solnčno, z uporabo kopalnice iščeta zakonca s 1. majem. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Maj«. 14234

Opremljeno sobo
na Starem trgu oddam 2 gospodoma. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14216

Pohištvo

Pohištvo
3 omare, umivalnik in pisalno mizo poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14022

Spalno opravo
z medenimi okraski prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14267

Kredenco
omare in postelje prav poceni prodam. Ogled popoldan. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14219

Sobo
separirano, z elektriko, v centru mesta oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14304

Razno

Malo posestvo
s hišo in gospodarskimi objekti v bližini Ljubljane ali Celja, in sicer ob železniški progi kupim. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra«.

Posestniki

Ako želite, da bodo Vaša dvorišča in vrtovi gladki, jih posujte sedaj, ko je najprimernejši čas, z dolomitnim peskom, ki Vam ga dostavi najsolidneje K. VODNIK, *gostilna Podutik 25.* — Naročila sprejema tudi *»Jeklo«, Ljubljana, Stari trg.*

OTROŠKE NOGAVICE Z ŽIGOM KLJUČ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše! L3

Pozor ženini in neveste!

ŽIMNICE

(matrace), posteljne mreže, želez. postelje (zložljive), otomane, divane, in tapetniške izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan tapetnik Krekov trg št. 7.

Motor na sirovo olje
10 HP, radi malega defekta prodam za 3750 Din. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 14377

NAJNOVEJŠA KOLESA ZA OTROKE!

TOVARNA PELIKAN

KOLESNI DELI — PNEUMATIKE — EN DETAJL
LAKIRANJE — PONIKLANJE

EN GROS

Otroški vozički MARIJIN TRG ŠT. 8

TOVARNA Ljubljana VII.

Plačilne olajšave! Ceniki franko!

SPREJEMA VSA POPRAVILA KOLES IN VOZIČKOV!

Brovning pištole

floberte, lovske puške, pištole za strašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg štev. 9.

Slaščičarna Novotny

priporoča za VELIKO NOČ krasna, cenena, okusna in najpraktičnejša darila kakor piruhe, bonbonijere, čokolado vseh vrst, torte, piškote, itd.

Točna postrežba! Vedno sveže blago!

Elegantni svet

si nabavlja potrebna oblačila le pri tvrdki

Apartne pomladne novosti za obleke, površnike, trenchcoate itd. Dežni plašči, perilo in drugi modni predmeti

Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 3

Izdaja za konzocij »Jutra« Adolf Ribnikar, urejuje Ivan Podržaj, tiska »Narodna tiskarna d. d.«, njen predstavnik Fran Jezeršek; vsi v Ljubljani.